

БАЛИҚ МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ САҚЛАНИШИ ВА СОТИЛИШИГА ҚЎЙИЛАДИГАН ГИГИЕНИК ТАЛАБЛАР

Нуров Сарбоз Азим ўғли. Бухоро Давлат тиббиёт институти.

sarboz_nurov@bsmi.uz.

orcid : <https://orcid.org/0009-0000-9026-6459>

Аннотация

Балиқ ва балиқ маҳсулотлари инсон рационидида муҳим ўрин тутди. Улар юқори сифатли оқсил, омега-3 ёғ кислоталари ва витаминларга бой. Бироқ, ушбу маҳсулотларнинг истеъмол учун хавфсизлигини таъминлаш мақсадида гигиеник талабларга риоя қилиш жуда муҳимдир. Мазкур мақолада балиқ маҳсулотларига қўйиладиган асосий гигиеник талаблар, уларнинг аҳамияти ва амалиётда қўллаш йўллари ҳақида сўз юритилади.

Калит сўзлар: Балиқ маҳсулотлари, гигиеник талаблар, сифат назорати, хавфсизлик, саноат санитарияси.

Кириш

Балиқ маҳсулотлари инсон организми учун зарур бўлган кўплаб моддаларни ўз ичига олади. Бироқ, улар истеъмол учун хавфсиз бўлиши учун гигиеник талабларга риоя қилиш талаб этилади. Балиқ маҳсулотлари тез бузиладиган озиқ-овқат турига кирганлиги сабабли, уларнинг ишлаб чиқарилиши, сақланиши ва ташилишида санитар-гигиеник қоидаларга қатъий амал қилиш зарур.

Гигиеник талаблар

- 1. Хом ашёнинг сифатини назорат қилиш** Балиқ маҳсулотларини ишлаб чиқаришда фақат сифатли ва соғлом балиқдан фойдаланиш муҳим. Бунинг учун балиқ овлаш ҳудудлари экологик тоза бўлиши керак ва овланган балиқларнинг саломатлиги текширилиши зарур.
- 2. Ишлаб чиқариш жараёнида гигиена**
 - Ишчиларнинг шахсий гигиенасига эътибор қаратиш.
 - Ишлаб чиқариш ускуналариининг мунтазам тозаланиши ва дезинфекция қилиниши.
 - Ҳарорат режимларига риоя қилиш (масалан, музлатиш, совитиш).
- 3. Сақлаш шароитлари** Балиқ ва унинг маҳсулотлари тез бузилиши сабабли, уларни сақлашда:
 - Музлаткичда ҳарорат 0—2°C бўлиши;
 - Ҳаво намлиги 85–90% даражада сақланиши лозим.
- 4. Ташиш жараёнидаги гигиеник талаблар**

- Балиқ маҳсулотларини ташиш учун махсус совуткичли транспорт воситаларидан фойдаланиш.
- Транспорт воситалари ҳар сафардан кейин тозаланиши ва дезинфекция қилиниши зарур.

5. Тижоратда сотув жараёнидаги гигиена

- Савдо шохобчаларида маҳсулотларни тегишли ҳароратда сақлаш.
- Истеъмолчиларга маҳсулот ҳақида тўлиқ маълумот бериш (ишлаб чиқарилган сана, сақлаш муддати).
- Савдо ҳудудининг санитар ҳолатига эътибор бериш.

6. Истеъмолчиларнинг ўрни ва масъулияти

- Истеъмолчилар сотиб олган маҳсулотларни тўғри сақлаш ва ишлатиш қоидаларига риоя қилишлари керак.
- Ҳар доим маҳсулотнинг ишлаб чиқарилган ва сақлаш муддатини текшириб кўриш муҳим.

Хавфсизлик ва сифат назорати

Балиқ маҳсулотлари хавфсизлигини таъминлаш учун ҲАССР (Ҳавфларни таҳлил қилиш ва муҳим назорат нуқталари) тизимини жорий этиш муҳим аҳамиятга эга. Бу тизим маҳсулотнинг ишлаб чиқаришидан то истеъмолга етказилишигача бўлган барча босқичларда хавфларни баҳолаш ва назорат қилиш имконини беради.

Хулоса

Балиқ маҳсулотларига қўйиладиган гигиеник талабларга риоя қилиш нафақат уларнинг сифати ва хавфсизлигини таъминлайди, балки истеъмолчиларнинг саломатлигини муҳофаза қилишга ҳам ёрдам беради. Шунингдек, бу талаблар саноатда юқори сифатли ва рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқаришга хизмат қилади. Балиқ маҳсулотлари билан ишловчи корхоналарда санитар-гигиеник қоидаларни такомиллаштириш орқали умумий саломатлик даражасини яхшилаш мумкин.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Jumaeva A. A., Nurov S. HYGIENIC PRINCIPLES OF FEEDING CHILDREN AND ADOLESCENTS //Central Asian Academic Journal of Scientific Research. – 2022. – Т. 2. – №. 6. – С. 258-263.
2. Azim o'g'li N. S. Sanitary Protection of Water Bodies and The Process of Natural Cleaning in Water Bodies //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 83-85.
3. Azim o'g'li N. S. Cleaning of Open Water Bodies From Waste Water From Production Enterprises //SCIENTIFIC JOURNAL OF APPLIED AND MEDICAL SCIENCES. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 80-82.

4. Azim o'g'li N. S. Existing Problems in Providing the Population With Drinking Water Through Underground Water Sources //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – T. 2. – №. 10. – C. 77-79.
5. O'G N. S. A. Z. et al. CHANGES IN TASTE AND FOOD INTAKE DURING THE MENSTRUAL CYCLE //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. D3. – C. 251-253.
6. Нуров С. А. ИНСОН ОРГАНИЗМИДАГИ СУВНИНГ ХУСУСИЯТЛАРИ ВА ЮҚОРИ КИМЁВИЙ ТАРКИБЛИ СУВ ТАЪСИРИНИНГ ПАТОГЕНЕТИК ЖИХАТЛАРИ //SCIENTIFIC JOURNAL OF APPLIED AND MEDICAL SCIENCES. – 2024. – Т. 3. – №. 6. – С. 121-123.
7. Azimovich N. S. Pathogenetic Aspects of the Effect of Water with a High Chemical Content //International Journal of Integrative and Modern Medicine. – 2024. – Т. 2. – №. 6. – С. 81-83.
8. Azimovich N. S. The Importance of Minerals for the Human Body //International Journal of Integrative and Modern Medicine. – 2024. – Т. 2. – №. 6. – С. 77-80.
9. Azimovich N. S. Correction of Morpho-Functional Changes in the Kidney Caused by Groundwater Consumption with Bioactive Additives //International Journal of Integrative and Modern Medicine. – 2024. – Т. 2. – №. 6. – С. 84-85.
10. Azimovich N. S. PATHOGENETIC ASPECTS OF THE PROPERTIES OF WATER IN THE HUMAN BODY AND THE EFFECT OF SOLID WATER //World Bulletin of Public Health. – 2024. – Т. 34. – С. 47-49.
11. Sarboz A'zim o'g N. et al. STRATEGIES AND APPROACHES TO REACH OUT-OF-SCHOOL CHILDREN AND ADOLESCENTS //EUROPEAN JOURNAL OF MODERN MEDICINE AND PRACTICE. – 2023. – Т. 3. – №. 3. – С. 56-58.
12. Sarboz A'zim o'g N. et al. Key Considerations for Assessing School Food Environments //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 3. – С. 85-87.
13. Azim o'g'li N. S. Sanitary Protection of Water Bodies and The Process of Natural Cleaning in Water Bodies //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2023. – Т. 2. – №. 10. – С. 83-85.
14. Sarboz A'zim o'g N. et al. Disruption of Natural Systems Affects Health //AMALIY VA TIBBIYOT FANLARI ILMIY JURNALI. – 2022. – С. 258-260.
15. Sarboz A'zim o'g N. et al. The Importance of Ecology for Children's Health and Well-Being //SCIENTIFIC JOURNAL OF APPLIED AND MEDICAL SCIENCES. – 2022. – С. 238-240.